

STANOVISKO

k návrhu ústavného zákona, ktorým sa mení Ústava Slovenskej republiky

č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov

Využitím zákonodarnej iniciatívy vlády Slovenskej republiky predložením návrhu ústavného zákona bez toho, aby tento vládny návrh prešiel riadnym legislatívnym procesom, v tomto štádiu pripomienkovým konaním, boli porušené postupy pri tvorbe práva zaužívané, ako aj upravené v legislatívnej praxi.

Uvedeným postupom boli odňaté ústavné práva Súdnej rade Slovenskej republiky garantované v čl. 141a ods. 4 písm. g) Ústavy Slovenskej republiky a tiež zakotvené v § 4 ods. 1 písm. f), g) zák. č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Tento postup je neprijateľný najmä preto, že ide o zmenu všeobecne záväzného právneho predpisu najvyššieho stupňa právnej sily a ktorého predmetom navrhovanej úpravy je taká zmena, ktorá okrem proklamovaného účelu „zúžiť imunitu“ poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky a všeobecných súdov má reflexiu aj v úprave pôsobnosti ústavodarného a zákonodarného orgánu a jeho orgánov, ako aj v pôsobnosti a konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky, súdmi a ďalšími orgánmi.

Pokiaľ ide o zúženie imunity sudcov v zásade treba súhlasiť, že imunita nie je výsadou osôb, resp. nemá chrániť osoby v ich súkromnom postavení, ale jej cieľom je zabezpečiť ich ochranu ako členov štátneho orgánu – súdu v záujme zabezpečenia slobodného a nezávislého rozhodovania sudcov.

Platná a účinná právna úprava imunity sudcov

Ústava Slovenskej republiky

Podľa čl. 136 ods. 3 Ústavný súd SR dáva súhlas na trestné stíhanie alebo vzatie do väzby sudcu a generálneho prokurátora.

Ak Ústavný súd súhlas odoprie, trestné stíhanie alebo vzatie do väzby je počas trvania funkcie sudcu ústavného súdu, funkcie sudcu alebo funkcie generálneho prokurátora podľa čl. 136 ods. 4 Ústavy SR vylúčené.

Podľa čl. 145 ods. 2 druhej vety Ústavy SR v splnomocňovacom ustanovení ústavodarca deleguje úpravu rozsahu imunity sudcov na zákonodarcu: „Rozsah imunity sudcov ustanoví zákon.“.

Týmto zákonom je zákon č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich a a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 385/2000 Z.z. v § 29a ods. 1 ustanovuje: „Za rozhodovanie nemožno sudcu ani prísediaceho stíhať, a to ani po zániku ich funkcií.“

Podľa § 74e ods. 2 zákona č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov, ak príslušný orgán oznámi predsedovi Ústavného súdu, že žiada Ústavný súd o vydanie súhlasu na trestné stíhanie alebo na vzatie do väzby sudcu alebo generálneho prokurátora Slovenskej republiky, predseda Ústavného súdu zvolá bez zbytočného odkladu plénum Ústavného súdu. Plénum Ústavného súdu prerokuje a rozhodne o žiadosti príslušného orgánu, pričom umožní osobe, ktorej sa žiadosť týka, vyjadriť sa o veci. Ak sa žiadosť týka sudcu, ten nehlasuje.

Imunita sudcu, tak ako to v rozhodovacej činnosti, resp. v konaní o žiadosti o vydanie súhlasu na trestné stíhanie alebo na vzatie do väzby sudcu akcentuje Ústavný súd SR, vyplýva z ústavného princípu nezávislosti funkcie sudcu. Jej úlohou je zaistiť sudcovi nezávislosť predovšetkým na výkonnej moci, jeho sudcovskú právomoc slobodne zisťovať právo ako aj posilniť jeho občiansku odvahu rozhodovať v súdnych sporoch, v konkrétnych prípadoch, len na základe zákona.

Účelom imunity sudcu je ochrana výkonu jeho funkcie pred zneužitím práva stíhať trestné činy a priestupky, používaním nátlaku prostriedkami trestného konania, používaním donucovaných prostriedkov, na ktoré sú oprávnené príslušné orgány výkonnej moci.

Ústavný súd SR preto pri rozhodovaní o žiadostiach o vydanie súhlasu na trestné stíhanie sudcu dôsledne skúma, či je splnená nevyhnutná podmienka udelenia súhlasu na trestné stíhanie, ktorou je, že nejde o skutok, ktorého podstatou je rozhodovanie sudcu všeobecného súdu (napr. PL. ÚS 19/02, PL. ÚS 13/05, PL. ÚS 3/06).

Súdna rada Slovenskej republiky, ako ústavný reprezentatívny orgán sudcov, rešpektuje doterajšiu rozhodovaciu činnosť Ústavného súdu SR týkajúcu sa žiadostí o vydanie súhlasu na trestné stíhanie sudcu alebo na vzatie do väzby sudcu a nevidí dôvod na zmenu *statu quo*.

Preto Súdna rada Slovenskej republiky **vyjadruje zásadný nesúhlas** s vládnym návrhom ústavného zákona, ktorým sa mení Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov.

Nesúhlas s navrhovaným zúžením imunity sudcov opodstatňujú aj programové tézy koalície, resp. po parlamentných voľbách víťazných strán koalície SDKÚ-DS,

SaS, KDH a MOST-HÍD, ktoré ako jedny z hlavných úloh v rezorte spravodlivosti uvádzajú **uskutočnenie personálnych zmien v justícii, rekonštrukciu Súdnej rady Slovenskej republiky, zavedenie povinných bezpečnostných previerok pre sudcov, presun rozpočtovej kapitoly Najvyššieho súdu SR pod rezort spravodlivosti.**

Súdna rada, ktorej kreovanie ústavným zákonom č. 90/2001 Z.z. premietalo požiadavky odporúčania Rady Európy No R (94) 12 Výboru ministrov členských štátov Rady Európy na nezávislosť orgánu zodpovedného za výber a služobný postup sudcov od vlády a štátnej správy, má dôvodné obavy, že orgány výkonnej moci vyvíjajú snahu nie o zúženie imunity sudcov, ako jedného z prostriedkov garantovania nezávislosti sudcov, ale o oslabovanie nezávislosti sudcov a súdov. Preto odmieta všetky priame ako aj nepriame, normatívne a iné zásahy, ktoré by mohli mať vplyv na oslabenie nezávislosti sudcov a súdov a tým súčasne aj na oslabenie záruk práva na súdny proces, garantovaný jednak Ústavou Slovenskej republiky, ako aj medzinárodnými zmluvami.

V Bratislave 20. júla 2010

Súdna rada
Slovenskej republiky

Tlačová správa

Súdna rada Slovenskej republiky nesúhlasí s odstránením kontrolných mechanizmov pri trestnom stíhaní sudcov, ktoré obsahuje návrh ústavného zákona, ktorým sa mení Ústava SR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov. Ústavný súd Slovenskej republiky, ktorý rozhoduje o vydávaní súhlasu na trestné stíhanie sudcov je najvyšším garantom ústavnosti, zákonnosti a objektívnosti celého procesu. Nikdy doposiaľ v takýchto prípadoch nezlyhal a konal v zmysle Ústavy Slovenskej republiky. Návrh ústavného zákona, tak zásadného významu musí prejsť najskôr rozsiahlou odbornou diskusiou a nie bez pripomienkového konania, bez rozsiahlej dôvodovej správy a analýzy.

V Bratislave 20. júla 2010

Súdna rada
Slovenskej republiky